

Kopott foncsor

Írószemmel, 1990–1995

Tízestendei tetszhalálból élesztették föl a az Írószemmel című, sajtóírásokból (hajdan riportokból) készült antológiát. Az évente kiadott régi kötetekkel szemben az új, a magát kínáló öt évet markolná egybe, ne cifrázzuk: sikertelenül.

Ebben a társadalmi, politikai változásokkal és feszültségekkel terhes időszakban a kötet írói jóval kevesebb mint felének hallatszott a hangja a sajtóbábelben, meglepő is lenne hát, ha az antológia (mint írják) akár „sajátosan szubjektív tükröt” is tartana e fél évtized történései elé. Például Esterházy Péter és Lengyel László ekkor jelentek meg a lapokban a kor „parabolatükreivel”, e kötetben mégis csak a nevük szerepel... Azzal, hogy az Írószemmel kötetben már megjelent írásokat nem közöl, épp a legjobbak legjobb műveit rekesztette ki a kortükörkésztésből.

Talán semmiféle jó antológia nem állhat össze szerkesztői ítélet nélkül, a névsorba szedett írók által beküldött írásokból. A szerzők még csak nem is irodalmi teljesítmény szerinti válogatásának következtében az egyik katedrális épít, a másik széklábat farag. Így a kötet csak címében emlékeztet a régi összeállításra, különben pedig van benne szociográfiától kezdve tárcán, glosszán és publicisztikán keresztül a tanulmányig minden.

(A kötet talán legjobb írása is szociográfia: Csalog Zsolt Ukrajnában, '92. május.)

Az önszerkesztéssel összeállt kötetben inkább azok szerepelnek figyelemre méltó sajtóprodukcióval, akik rendszeres szereplői az újságok nem irodalmi rovatainak. Például a tárcamester Bertha, a mindig hegyes Eörsi, a régi újság diadaljelentését újraolvasó Dobai. Külön tésztá a sajtónagymester Bodor, aki most érthetetlenül félbehagyott portré-miniatűrűit adta közre (benne a Szabad Gyögygyről írott felejthetetlen mondat: „Mint komor bikáé, olyan az ülése.”), s Tar Sándor szociográfia és novella között libbenő prózája.

Itt közölt írásaik után is sajnálhatjuk, hogy Fekete, Mezei, Moldova, Végh eltűnt az újságokból, de Csoórit is, aki itt akkora boltozatot rak a Duna TV-ről szóló írása alá, mintha valami régi nagy témáját fogalmazná. (Még valamit a szerkesztetlenséghez: aki akarja, föltünteti, hogy hol jelent meg az írása, a többség sajnos csak évszámot kanyarított alá.)

A közhelyek Mars-lakója ebből a kötetből az elmúlt sorsfordító évtizedről legföljebb azt tudná meg, hogy a kötetbe kerültek publicisztikai teljesítménye is jobb, mint politikusnak szegődött társaik politikai teljesítménye. Am ez nem dicseret. (Kossuth-Tekintet)

Pünkösti Arpád